

Risto Tuori
varatuomari, oik.lis.
neuvotteleva lakimies
Asianajotoimisto
ACTAS Oy

Liikenneoikeuden asiantuntemus:

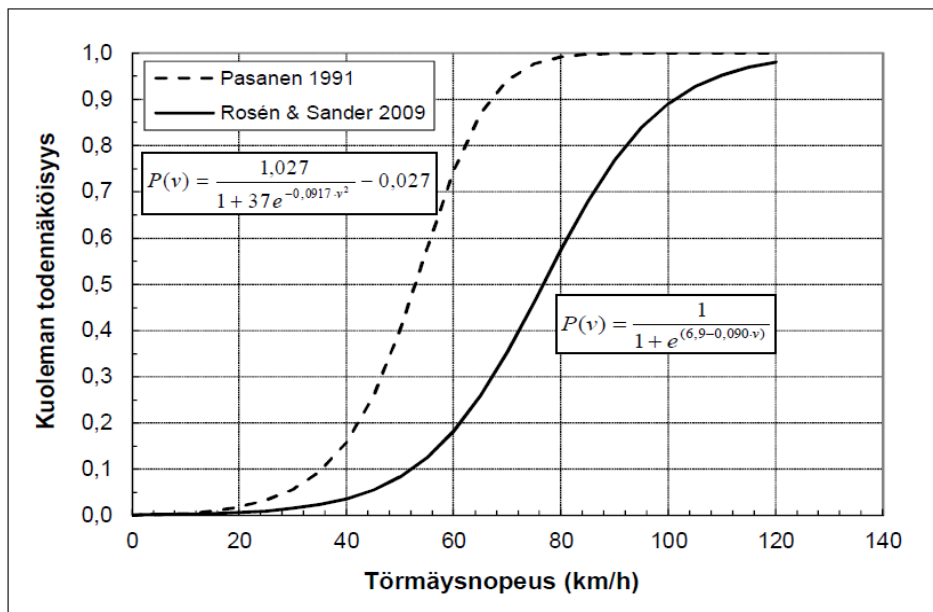
- Asianajokokemus liikennettä koskevissa asioissa 1979 – 2023.
- Autoliiton lainopillinen asiamies vuodesta 1982, Moottori-lehden avustaja vuodesta 1986.
- Lisensiaattityö ”Tieliikenteen ylinopeusrikkomukset v. 2002.
- Liikenneoikeusyhdistys ry:n puheenjohtaja vuodesta 2009.

Lainsäädäntöä ja viranomaisohjeita

- Tieliikennelaki 729/2018
- VnA liikenteenohjauslaitteiden käytöstä 379/2020
- Väylävirasto: Liikenne tietyömaalla. Kunnossapitotyöt. Väyläviraston ohjeita 15/2020.
- Väylävirasto: Liikenne tietyömaalla - Päällystys- ja tiemerkinätyöt. Väyläviraston ohjeita 56/2020.
- Väylävirasto: Liikenne tietyömaalla. Tienrakennustyömaat. Väyläviraston ohjeita 11/2021.
- Väylävirasto: Liikennemerkkien käyttö. Väyläviraston ohjeita 29/2023.

Jalankulkijan kuolemanriskin riippuvuus auton törmäysnopeudesta (Pasanen 1991, Rosén & Sander 2009).

Kuva 17. Jalankulkijan kuolemanriskin riippuvuus auton törmäysnopeudesta (Pasanen 1991, Rosén & Sander 2009).

- Tietyömailla tapahtuvat liikennevahingot johtuvat usein siitä, että autoilijat eivät noudata alennettuja nopeusrajoituksia tai eivät kiinnitä riittävästi huomiota tietyömaan olosuhteisiin.
- Tietyömaalla työskentelevän työntekijän mahdollisuus selvitä hengissä moottoriajoneuvon törmäyksestä on sitä pienempi, mitä suuremmalla nopeudella törmäys tapahtuu.

**Tienpitäjään vastuu
tien kunnossapidosta**

- Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä (503/2005) 33 §: Maantie on pidettävä yleistä liikennettä tyydyttävässä kunnossa.
- Tienpitäjä voidaan velvoittaa korvaamaan tien kunnossapitovelvollisuuden laiminlyönnistä tienkäyttäjälle aiheutunut vahinko.
- Kunnossapitotyöt pyritään suorittamaan sulkematta tietä liikenteeltä > kohonnut onnettomuusriski.

Tietyömaiden onnettomuudet

- Poliisi kirjasi vuosina 2023-2024 yhteensä 283 tietyömaalla tapahtunutta onnettomuutta, joista 90 aiheutti henkilövahinkoja. (Lähde: Poliisihallitus).
- Vuosina 2014–2023 tapahtui 7 moottoriajoneuvossa olleen henkilön kuolemaan johtanutta onnettomuutta ja 6 jalankulkijan tai pyöräilijän kuolemaan johtanutta onnettomuutta. (Lähde: OTI, Onnettomuustietoinstituutti).
- Osaan tapauksista liittyi ylinopeus ja/tai päihteet. Myös tilapäisillä liikennejärjestelyillä ja keskeneräisillä tietöillä on merkitystä.

Liikennemerkillä A11 varoitetaan tieosuudesta, jolla saattaa olla työkoneita, työntekijöitä taikka työstä tai työn keskeneräisyydestä johtuvia vaaroja, kuten irtokiviä tai kuoppia.

- Vaaran ja vahinkojen välttämiseksi tietyön alla olevilla tieosuuksilla on tietyöstä varoitettava asianmukaisin liikennemerkein.
- Oikeuskäytännössä on toisinaan katsottu, ettei liikennemerkki ole kuitenkaan yksinään riittävä toimenpide.
- Vahinkopaikasta olisi pitänyt lisäksi varoittaa erillisellä varoitusmerkillä tai tien nopeusrajoitusta olisi tullut laskea (Liikennevirasto 2014/33 s. 41).

Perustuslaki 2 § 3 mom.

- Julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia.

Laillisuusperiaate

Rikoslaki 3:1

- Rikokseen syylliseksi saa katsoa vain sellaisen teon perusteella, joka tekohetkellä on laissa nimenomaan säädetty rangaistavaksi.
- Rangaistuksen ja muun rikosoikeudellisen seuraamuksen on perustuttava lakiin.

Tieliikennelaki (TLL)
4 luku

70 §: Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarpeelliset säännökset liikenteenohjauslaitteiden käytöstä.

71 §: Liikenteenohjauslaitteen asettaa:

- 1) maantielle tienpitäjä;
- 2) kadulle ja muulle kunnan hallinnoimalle tielle kunta;
- 3) muulle kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettulle tielle tienpitäjä saatuaan siihen kunnan suostumuksen;
- 4) tilapäistä käyttöä varten myös poliisimies, rajavartiomies, tullimies tai pelastusviranomainen.

Väyläviraston ohje 56/2020
s. 10 ja
Väyläviraston ohje 11/2021
s. 11 - 12

- Urakkasopimusten yhteydessä tilapäisistä nopeusrajoituksista ei tarvita tienpitöviranomaisen erillistä päätöstä.
- Urakoitsija päättää työmaan nopeusrajoitusta alemmista lyhytkestoisista ja vaikutusalueeltaan lyhyistä työkohteiden rajoituksista tilaajan kanssa sovittujen (= tilaajan päättämien) periaatteiden mukaisesti.
- Nopeusrajoitusten toteutuneet sijainnit ja voimassaoloajat voidaan dokumentoida esim. työmaapäiväkirjaan.

Hallintolaki 5 §
Viranomaistoiminnan
tulee olla lainmukaista
ja tarkoituksenmukaista

- Muun kuin TLL 71 §:n mainitun tahon asettama liikennemerkki on vailla laillista perustetta ja se on poistettava.
- Lainvastainen liikennemerkki ei perusta rangaistusvastuuta.
- Liikennemerkin asettamispäätöksestä poikkeava tai muuten virheellinen asettaminen voi poistaa sen vaikutuksen kokonaan.

Merkki C32 on voimassa kyseisellä tiellä seuraavaan merkkiin C32—C34, E23, E24 tai E26 saakka. Merkin voimassaolo päättyy myös merkkiin E22 (taajama), jollei välittömästi merkin E22 jälkeen ole liikennemerkillä osoitettu uutta nopeusrajoitusta.

Väyläviraston ohje 11/2021 s. 19:

- Työmaan jälkeen asetetaan välittömästi pysyvää rajoitusta osoittava merkki C32 (Nopeusrajoitus). Jos työmaa sijaitsee nopeusrajoitusalueen sisällä, lisätään merkin yhteyteen tekstillinen lisäkilpi ”Alue”.
- Tilapäinen nopeusrajoitus tulee kuitenkin aina päättää pysyvän rajoituksen osoittavalla merkillä C32, jonka yhteydessä käytetään tekstillistä lisäkilpeä ”Yleisrajoitus”.
- Liikennemerkkien puutteen vuoksi kuljettajat saattavat havaita eri aikaan nopeusrajoituksen päättymisen, jolloin kaikilla ei riitä kärsivällisyyttä ajaa hitaamman ajoneuvon perässä vaan lähdetään vaarallisiinkin ohituksiin.

Tässä ei ole oikein selvä tilanne.

Käytännön toteutus:

- Alemman rajoituksen perusteena oleva työmaa sijaitsee aluenopeusrajoitusmerkin kohdalla.
- Kuljettajalle jää epäselväksi, kumpi rajoitus jatkuu merkkien jälkeen.
- Ilmeinen tarkoitus lienee, että merkkien jälkeen jatkuu 40 km/h aluenopeusrajoitus.

Millä tiellä nopeusrajoitus jatkuu
kiertoliittymän jälkeen?

Käytännön toteutus:

- Nopeusrajoituksen vaikutus ei pääty yleisten teiden liittymien kohdalla.
- Nopeusrajoitusmerkki on toistettava, jos työmaa-alue jatkuu risteyksen tai kiertoliittymän jälkeen
- Yleis- tai aluenopeusrajoitus jatkuu, jos ei uutta merkkiä.

Käytännön toteutus: Nopeusrajoituksen alkaminen on tässä kiistatonta. Nopeusrajoitus ei kuitenkaan pääty vastakkaista suuntaa varten asetettuun merkkiin. Lisäkilpi "Päällystevaurio" on sijoitettava välittömästi sen merkin alle, johon se kuuluu.

**Valtioneuvoston
asetus
liikenteenohjaus-
laitteiden käytöstä
(20.5.2020/379).**

- 30 §: Liikennemerkkin alareunan alimman korkeuden tulee yleensä olla 1,5–3,2 metriä ajoradan pinnasta.
- 34 §: Nopeusrajoitusmerkin yhteydessä ei käytetä muita lisäkilpiä kuin H24 "Yleisrajoitus" tai "Alue".

Väyläviraston ohjeita 29/2023:

Kieltoa tai rajoitusta osoittava merkki sijoitetaan tien tai ajoradan oikealle puolelle.

Erityisestä syystä voidaan samanlainen merkki lisäksi sijoittaa ajoradalla olevalle korokkeelle, ajoradan vasemmalle puolelle tai ajoradan yläpuolelle.

Käytännössä toimitaan joskus toisinkin.

Mikä näistä on vakituinen ja mikä tilapäinen
nopeusrajoitus??

Väyläviraston ohje 56/2020:

- Vakituiset liikennemerkkit on peitettävä tai poistettava, silloin, kun ne olisivat ristiriidassa työnaikaisten järjestelyjen kanssa.
- Inhimillisiä erehdyksiä sattuu ja irtaavat ne peitemuovit joskus itsestäänkin.

Väyläviraston ohje 11/2021 s. 14

- Alhainen nopeusrajoitus, jota suuri osa autoilijoista ei noudata, lisää autojen nopeuseroja ja heikentää liikenneturvallisuutta.
- Tässä on hidastekin tehosteena, mutta mitään työtä ei ole tekeillä.

Väyläviraston ohje 11/2021 s. 14

Työmaan tai työkohteen nopeusrajoituksen alussa on tehostettava nopeusrajoituksen noudattamista, jos ylinopeus aiheuttaisi vaaraa työntekijöille tai liikenteelle.

Tehostamiskeinoja ovat:

- ajoradan kavennus tai sulkulaitteista tehty portti,
- kaukaa näkyvä tarvittaessa kaiteella varmistettu sivusuuntainen ajokaistan siirto (sikaani),
- nopeustutka ja nopeusnäyttö tai vastaava tieto nopeudesta,
- heräteraidat, töyssyt ja muut vastaavat,
- riittävän tiheä sulkupylväiden käyttö

LOPUKSI

Monet tutkimukset osoittavat, että 10 km/h alhaisempi nopeusrajoitus alentaa keskinopeuksia vain 2 - 4 km/h, mikä tarkoittaa vastaavasti huomattavaa ylinopeuksien lisääntymistä.

Turvallisten nopeusrajoitusten asettamisen kuummin kysymys onkin, miten ajoneuvojen kuljettajat saataisiin noudattamaan alennettua nopeusrajoitusta.

Risto Tuori: Tietyömaiden ylinopeudet
Hyvä liikenne –seminaari 3.6.2025

KIITOKSIA!